

РЕЦЕНЗИЯ

от проф., д. ик. н. Лучиян Ангелов Милков- преподавател в УНСС- гр. София, Факултет „Управление и администрация“, Катедра „Публична администрация“, на научни трудове- монографии, студии, статии, съобщения в научни форуми, национални и университетски проекти на доц., д-р Живко Величков Жечев, с които той участва в конкурс за присъждане на академична длъжност „Професор“, за потребностите на Педагогически факултет при Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“, Катедра „Социална работа“, в Област на висшето образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление: 3. 4. „Социални дейности“ (Арттерапия и социализация).

Тел.: 0895 553 400

E- mail: milkovl@abv.bg

Регистриран в НАЦИД от 2018 г.

Определен съм за външен член на научното жури и избран за рецензент със заповед № РД- 16-004 от 12. 01. 2021 г. на Ректора на Шуменския университет “Епископ Константин Преславски”.

Доц. Жечев е представил всички необходими документи, според изискванията на Правилника на ШУ за получаване на научни степени и звания и Закона за израстването на академичните кадри в РБ- Заявление до Ректора на ШУ, списък с публикации, анотации на трудовете си, подробна автобиография.

Той притежава солидна теоретична и практическа подготовка в областта на социалната педагогика и, по-конкретно, в областта на арттерапията и социализацията на индивида и развитието му до активна, твореща и съзидателна личност.

Работи от 35 години като преподавател в ШУ- асистент, ст. асистент, гл. асистент, доктор, доцент.

Доктор е по „Теория на възпитанието и дидактика“ (Социална педагогика), придобита на 18. 02. 2013 г., Професионално направление: 1. 2. „Педагогика“, Област на висшето образование: 1. „Педагогически науки“.

От 2015 г. придобива академичната длъжност „Доцент“ за потребностите на ШУ, ПФ, Катедра „Социална работа“.

В обявения конкурс доц. Жечев участва с хабилитационен труд-монография: „Потребността от бащинска фигура за настанените в социални услуги и институции деца“. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“. Шумен. 2020. 125 с. ISBN 978-619-201-452-4.

Темата за ролята на бащата в живота на детето е предмет на редица хуманитарни науки, включително философията и религията. В условията на политически и идеологически патриархализъм са се зародили първите класически цивилизационни култури, поставящи основите на съвременния свят. В антропологическия аспект на думата „баща“, най-често срещаме нейното значение като основоположник на семейната единица, източник на генетичния материал, а в последствие снабдител, пазител и ръководител на създаденото от него семейство. Този смисъл на бащинството е общовалиден дори за ежедневната ни перцепция за думата. Когато говорим за бащата, като част от живота на детето през различните етапи от развитието му до 18-19 години, нашите представи са ограничени единствено до ролевия модел на половото самоосъзнаване и чисто икономическия принос за благосъстоянието на детето. В контекста на социалната работа с деца, бащинската фигура, все още, не е възприемана като ефективен и многофункционален ресурс, както и като алтернатива на институционалната грижа. Подобен подход е на лице и в случаите на съдебно разпределяне на родителските права.

В представената монография се извежда становището, че бащите и значимите мъжки фигури от разширените семейства на децата, продължават да бъдат недооценен и negliжиран елемент от закрилата на детето. Това се случва, поради редица социални или субективно-стереотипни причини, които, в крайна сметка, ощетяват децата, обект на самата система за тяхната закрила. Монографичното изследване има за цел да изясни и анализира, как липсата на бащинска фигура се отразява върху настанените в системата „Социални услуги“ деца, като целева група. За да докаже тезата на монографията, доц. Жечев осветлява последователно различни въпроси, като: роля на биологичните родители за развитието на детето; психологически и педагогически аспекти на ролята „баща“; съвременни възгледи и подходи към бащата в социалната работа.

В трите глави се представя емпиричното изследване, чиято цел е да изследва реалните отражения и последици от депривацията на бащинската фигура върху уязвимата целева група- деца от институции, социални услуги, попаднали в системата за закрила на детето, поради проблеми в семейството и други. Също така, се очертава евентуалната полза от въвличането на бащата, като активен участник в мултидисциплинарния екип, полагащ грижи за детето- обект на социалната работа. Според резултатите от емпиричното изследване, голяма част от децата, настанени в социалните услуги, страдат от липсата на постоянно и активно присъствие на бащинска фигура. След настаняването в социалната услуга, малка част от тези деца са били посещавани от биологичните си родители, което дава отражение към настоящия момент. Споделеното от децата и експертните становища на консултиращите специалисти може да се заключи следното: липсата на бащинско присъствие в живота на децата в социалните услуги има преди всичко негативно отражение върху тяхната социализация и личностно развитие.

Доц. Жечев представя и монография, която не е основен хабилитационен труд: „Социологическа и правна регулация на проблема „Деца в неравностойно положение“. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“. Шумен. 2019. 166 с. ISBN978-619-201-291-5.

В монографията се поставя въпросът за необходимостта от гравивна държавна политика, по отношение на децата в неравностойно положение. Посочва се, че тази регулация се реализира чрез конституирането и прилагането на социална политика, разбрана в широк смисъл. Изяснява се понятието „деца в неравностойно положение“ - нормативни определения и класификация. Подчертават се най-често срещаните определения в международни документи, по специално, на ЮНЕСКО. Вниманието на читателя се насочва и към Закона за закрила на детето, където е дадено определението на „дете в риск“. Направена е изчерпателна класификация на децата в риск в България, по два критерия:

- според факторите (причините), обуславящи риск за детето;
- според формата на грижа.

С оглед развитието на монографията, са определени понятията „институционализация“ и „деинституционализация“. В България е приета стратегия за деинституционализация (Стратегия 2010) и в нея под „деинституционализация“ се разбира процес на замяна на институционалната грижа за деца с грижа в семейна или близка до семейната среда в общността, като не се ограничава само до извеждане на децата от институциите.

Важен компонент на монографията е правната регулация на проблема. Доц. Жечев посочва, че основните законови и нормативни документи, имащи отношение към изучавания проблем са следните: Конвенция на ООН за правата на детето, приета от Общото събрание на ООН на 20.11.1989 г.; Закон за закрила на детето (ЗЗД), Обн. ДВ. бр.48 от 13. 06. 2000 г.; Правилник за прилагане на Закона за закрила на детето (ППЗЗД), Обн. ДВ.

бр. 66 от 25. 07. 2003 г.; Закон за социално подпомагане (ЗСП), Обн. ДВ. бр. 56 от 19. 05 1998 г.; Правилник за прилагане на Закона за социалното подпомагане (ППЗСП), Обн. ДВ. бр. 133 от 11. 11. 1998 г.; Закон за семейните помощи за деца (ЗСПД), Обн. ДВ. бр. 32 от 29. 03. 2002 г.; Правилник за прилагане на Закона за семейните помощи за деца (ППЗСПД), Обн. ДВ. бр. 67 от 12. 07. 2002 г.; Закон за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ), Обн. ДВ. бр. 81 от 17. 09. 2004 г.; Правилник за прилагане на закона за хората с увреждания (ППЗИХУ), Обн. ДВ. бр. 115 от 30. 12. 2004 г.

Публикувани университетски учебници:

1. Жечев, Ж. (2020). Арт терапия. Мотивация за социална активност на децата чрез изкуството. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“. Шумен. 281 с. ISBN 978-619-201-424-7.

2. Жечев, Ж. (2020). Организация и управление на социалните дейности в България. Университетско издателство „Епископ Константин Преславски“. Шумен. 111 с. ISBN 978-619-201-435-3.

Двата учебника са от областта на социалната работа и намират приложение в процеса на обучение при студентите от специалност „Социални дейности“. Първият е предназначен и за колеги- педагози, преподаващи в начална училищна възраст. Тематиката е свързана с идеите за синтез между изкуството и обучението за развитие на познавателните сили и творческите способности на децата.

Освен монографиите и учебниците са представени и 12 статии и доклади, публикувани в нереферирани списания, с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

При анализа на стила и езика, който се използва в трудовете на доц. Жечев, установявам синхрон и пълно покритие на стил, използвани термини, начини на изразяване. Всичко това говори за собствени научни произведения, със строго научен стил, сериозни изводи за теорията и практиката на социалната работа.

Не намирам в научната продукция знаци за плагиатство и дословно копиране на чужди идеи, теории и позиции.

Налице са и 14 цитирания на научната продукция на доц. Жечев от утвърдени в университета и научната общност у нас автори.

Редом с научната продукция, намираме много сериозно участие на доц. Жечев в национални и университетски проекти, насочени в областта на социалната политика, социалното подпомагане и социалните дейности.

Научните приноси на доц. д-р Живко Величков Жечев се заключават в следното:

1. Идентифициране на потребността от бащинска фигура за настанените в социални услуги и институции деца.
2. Провеждане на емпирично изследване, относно потребността от бащинска фигура за настанените в социални услуги и институции деца.
3. Създаване на научна представа за организацията и управлението на социалните дейности в България.
4. Формиране на теоретични подходи към взаимовръзката между социална активност и социализация при децата, настанени в социални услуги.
5. Теоретично фокусиране върху позитивното насочване и мотивиране на социалната активност чрез „Арттерапия“.
6. Формулиране на Примерна програма за „Арттерапия“, насочена към мотивиране социалната активност на деца, настанени в социални услуги.
7. Фокусиране върху диагностиката в социалната работа, свързана с участието на клиента и неговото взаимодействие със социалния работник.
8. Изясняване на „Арттерапията“ като ефективно средство при медицински, емоционални, образователни, умствени, рехабилитационни проблеми и такива, свързани с включване в социума.
9. Обяснение на отклоняващото се, девиантното поведение от отправна точка на социалното поведение.

10. Формиране на социологическа представа за приемното семейство-неговите предимства и недостатъци.
11. Изясняване на „Арттерапията“ на индивидуално и групово ниво.
12. Разглеждане на социалните институции за деца в контекста на различни социологически концепции- социално конструиране на реалността, макро-социологическата парадигма и концепцията за социалната дистанция.
13. Практическо приложение на Брейнсторминга и Метод „Ринги“ за изследване на социални проблеми, съвместно със студенти от специалност „Социални дейности“ на Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представените трудове от доц. Жечев отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ШУ „Епископ Константин Преславски“. Представените материали напълно съответстват на специфичните изисквания на Педагогическия факултет, приети във връзка с Правилника на ШУ за приложение на ЗРАСРБ.

Анализът на съвкупното научно творчество на доц. Жечев показва, че той притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в Област на висшето образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално направление: 3. 4. „Социални дейности“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка на рецензираните по-горе трудове, постигнати резултати и приноси.

Предлагам на Почитаемото Научно жури да присъди на доц., д-р Живко Величков Жечев академичната длъжност „Професор“, в Област на висшето

образование: 3. „Социални, стопански и правни науки“, Професионално
направление: 3. 4. „Социални дейности“ (Арттерапия и социализация).

18. 02. 2021 година

Рецензент:

Гр. София

(Проф., д. ик. н. Лучиян Милков)